

34 ומכיון שכן, מובן שהתעלמות ההלכה ה"ז
35 חסרון במעלת מסירת ההלכה ממש רבינו לבנ"י;
36 אולם יוצאות מן הכלל הן שתי ההלכות הנ"ל
37 (במעשה זמרי ובטענת בנות צלפחד): ע"י
38 ש"נתעלמה ההלכה" ממש או לא הפסידו בני"י
39 בקבלתן, כי גם לולא התעלמות ההלכות לא היו
40 יכולים לקבלן ממש עצמו בשעה ההיא –
41 וכדלהלן.

42 דהנה אי' בגמרא²⁷: "כל ת"ח שמורה הלכה
43 ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו, ואם לאו
44 אין שומעין לו". ופי' בתוס'²⁸ "דהיינו דוקא היכא
45 דהוא עצמו נוגע בדבר", דאז אין שומעים לו אם
46 לא אמרה קודם המעשה.

47 והנה בנדו"ד הי' זה בשעת מעשה ומשה הי'
48 "נוגע בדבר" – בשתי ההלכות (דמעשה זמרי
49 וטענת בנות צלפחד)²⁹:

50 במעשה זמרי פרש"י³⁰: "אמרו לו, משה, זו
51 אסורה או מותרת אם תאמר אסורה בת יתרו מי
52 התירה לך", בדבריהם אלו עשאוהו "נוגע בדבר"
53 בהנידון, ולכן יש מקום לומר שבנדו"ד אינו נאמן
54 לומר שההלכה היא ד"קנאין פוגעין בו"³¹.

55 וכן בטענת בנות צלפחד הרי אמרו "והוא לא
56 הי' גוי" בעדת קרח³² – וכיון ש"נזקקו לומר"³³
57 שלא הי' בעדת קרח שחלקו על משה הרי נעשה
58 משה "נוגע בדבר" בנידון זה³⁴, ולכן י"ל ש"אין
59 שומעין לו" בפסק הלכה זו³⁵.

המשך בעמוד כב

27 יבמות עז, א.

28 שם ד"ה אם.

29 ראה השקו"ט בשו"ת צ"צ חאה"צ סי' סו (ס' ג"ד) אם נקרא נוגע בדבר (בנדו"ד דת"ח שמורה הלכה כו') גם כשאין בזה הנאת ממון, שנחלקו בזה מהרי"ט (שו"ת חח"מ סי' פ) ומהריב"ל (הובא בשו"ת מהרי"ט שם) וש"ך (חומ"מ סי' מו סקס"ו).

30 בלק כה, ו.

31 ואף שאמרה גם קודם מעשה כמבואר בפרש"י בלק (כה), (ז) – הרי כל ששמעו ההלכה אז נתעלמה מהם וכמש"נ כל ע"ד בנ"י והנהו בוכים ואפילו פנחס נזכר רק כשראה מעשה.

32 פרשתנו כז, ג.

33 ל' פרש"י פרשתנו שם.

34 ראה ברבינו בחיי. וראה גם ברמב"ן פרשתנו שם.

35 ומ"מ לאחרי ששמעה מהקב"ה הי' נאמן מפני כמה טעמים:

(א) להסוכרים דבת"ח שמורה הלכה ובא וכו' לא חיישין דמשקר אלא שאומר בדמי (ראה דעות בזה בשו"ת הצ"צ שם) הרי מכיון שאמר לו הקב"ה ההלכה בפי' בנוגע לבנות צלפחד נסתלק החשש שאומר בדדמי.

1 ולכן מפרש רש"י: "ד"א ראוי היתה וכו'",
2 היינו: ד"א למה נתעלמה ממנו הלכה

3 (ולא שחוזר (בפירושו זה) ממ"ש בתחלה
4 שנתעלמה הלכה ממנו (כי אין בזה קושי, וגם מל'
5 "משפטן" מוכח שצ"ל כן כנ"ל)) –

6 לא משום ש"כאן נפרע וכו'", אלא שאדרבא
7 "ראוי היתה פרשה זו להכתב ע"י משה, אלא שזכו
8 בנות צלפחד ונכתבה על ידן". ולב' הפי' – מדייק
9 ואומר "להכתב", ו"נכתבה", דוקא, שרק כתיבתה
10 של הפרשה והלכה זו בתורה באה בזכותן של בנות
11 צלפחד, אבל אמירתה של הלכה זו מהקב"ה לא
12 באה על ידן, כי כבר אמרה למשה (אלא שנתעלמה
13 ממנו בתור עונש או בכדי שתכתב על ידי בנות
14 צלפחד).

15 אמנם לפי' זה קשה: האם בשביל זכותן של
16 בנות צלפחד יפסיד משה רבינו – שתתעלם הלכה
17 ממנו²²? ולכן מביא רש"י פירושו הראשון (ויתרה
18 מזו – תופסו כעיקר) שנתעלמה ממנו הלכה מפני
19 ש"נפרע על שנטל עטרה וכו"²³.

20 ד. מהענינים המופלאים הרמוזים בפרש"י זה:
21 לשון זו ש"נתעלמה הלכה" ממש נאמרה גם
22 בס"פ בלק במעשה זמרי, ולכאורה דורש ביאור:
23 למה דוקא בשנים אלו נתעלמה הלכה ממנו²⁴?

24 והביאור בזה ע"ד ההלכה (ויומתק יותר הפי'
25 שע"ד הפשט): התעלמות ההלכה ממש הו"ע
26 הנוגע לא רק למשה, אלא גם לכל ישראל שהם
27 מקבלי ההלכה ממש. שהרי אינם יודעים כלל ע"ד
28 מציאות פס"ד זה עד שתיאמר פעם שנו' וילמדה
29 משה לישראל. ועוד: גם לאחרי זה, הרי זו הלכה
30 שהיתה בה שכחה ואינה דומה להלכה שלא חלה
31 עלי' שכחה לעולם²⁵. ואמחז"ל²⁶: מיגמר
32 בעתיקתא קשיא מחדתא. (בעניננו – עכ"פ בנוגע
33 למשה).

לדחוק דלמה בשביל זה תושלל ממש אפשריות גדולה יותר לעשות תשובה, ולכן (גם מטעם זה, וראה לקמן סוס"ג) פי' זה הוא הראשון והעיקרי.

22 דוגמא ומעין – ראה אנצ"י תלמודית בערכו הדיעות בזה.

23 ראה לעיל הערה 21.

24 ראה פרש"י מטות לא, כא. אבל שם מובן הטעם: לפי שבא משה לכלל כעס וכו' משא"כ כאן.

25 ראה נדרים לח, סע"א. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סוף ה"י ובמ"מ והערות שם.

26 יומא כט, א.